GAUTENGSE DEPARTEMENT VAN ONDERWYS
SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN

HANDELSREG SG

Possible Answers / Moontlike Antwoorde
Feb / Mar / Maart 2006

VRAAG 1
VERPLIGTEND

1.1 Gesamentlik ü ü en afsonderlik ü ü

1.2 Regspersoonlikheid ü ü

1.3 Vennootskap ü ü

1.4 Naam ü ü
Akte van oprigting ü ü
Statuut ü ü

1.5 Prospektus ü ü

1.6 69 ü ü

1.7 Stigtingsverklaring ü ü (20)

1.8 Onwaar ü ü = Statutêre huurder ü

1.9 Waar ü ü

1.10 Waar ü ü

1.11 Onwaar ü ü - Agent moet opdrag in eie persoon uitvoer.ü (10)

1.12 C ü ü
1.13 I
1.14 F
1.15 H
1.16 G
1.17 J
1.18 N
1.19 K
1.20 L
1.21 B 10x2=(20)

[50]

VRAAG 2
TESTAMENTE / INSOLVENSIE

2.1
2.1.1 Onwaar ü ü = kodisil ü
2.1.2 Onwaar ü ü = eksekuteursbrief ü
2.13 Waar ü ü
2.1.4 Waar ü ü
2.1.5 Waar ü ü (12)

2.2
* Die bereddderingsproses word saamgevat in ? eksekuteursverslag. ü ü
* Die eksekuteursrekening, gestaaf met bewysstukke is ? bewys dat die eksekuteur sy pligte nagekom het.
* Die eksekuteur sertifiseer dat die rekening ? ware en juiste opgawe is van die beredddering van die boedel.
* ? Volledige bankstaat, word by die meester ingehandig.
* Hierdie staat dien as rekord van alle geldontvangstes en betalings.
* Die proses is voltooi wanneer alle verpligtings vereffen is, en alle besittings aan erfgename oorgedra is.
* Die eksekuteur word nou uit sy amp onthef. 5x2=(10)

2.3
2.3.1 Skriftelik ü
2.3.2 Laaste bepaling
2.3.3 Twee
Attesteer
2.3.4 Merk
Landdros / kommissaris van ede 6x1=(6)

2.4
- Vergoeding wat hom toegeval het as skadevergoeding. ü ü
- Pensioen waarop hy geregtig mag wees.
- Skadeloosstelling asook vergoeding kragtens die Mynteringswet.
- Bate na sekwestrasie verkry deur arbeid.
- Salaris of loon wat hy mag verdien.
- Klere en beddegoed en noodsaaklike bestaansmiddele.
- Lewenspolis op sy eie lewe hoogstens R10 000.
- Bates verkry deur die verkoop van bogenoemde goedere. 5x2=(10)

2.5
2.5.1
- Nie in staat is om verder sy skulde te betaal nie.
- Sy laste oorskry sy bates. 2x2=(4)

2.5.2
- Bates van insolvent hom ontneem word op bevel van hooggeregshof
- in die hande van ? kurator geplaas word. 2x2=(4)

2.5.3
- Bates van insolvent op veiling in geld omgesit
- sodoende skuldeisers te betaal. 2x2=(4)

[50]

OF

- Bates (boedelgoedere) word volgens testament oorgedra en tot geld gemaak.
- vir aanwending volgens testament bepalinge

VRAAG 3
VENNOOTSKAPPE / PANDE EN VERBANDE

3.1
3.1.1 Naamlose vennoot
3.1.2 Gewone vennoot
3.1.3 Universele vennoot
3.1.4 Gewone vennoot
3.1.5 Stille vennoot of Naamlose vennoot
3.1.6 Commandité vennoot 6x1=(6)

3.2
* Omdat vennote mede-eienaars van ? gemeenskaplike onderneming is, ü ü is elke vennoot verplig om die belange van die vennootskap te behartig asof dit sy eie belange is.
* Indien die vennootskap skade ly as gevolg van nalatige optrede sal die vennoot, medevennote vir skade moet vergoed.
* Hy sal ook aanspreeklik wees vir enige wins wat die vennootskap as gevolg van sodanige optrede verbeur het.
* Daar word van ? vennoot verwag om sorg en vaardigheid aan die dag te lê. 4x2=(8)

3.3
3.3.1
* Dit is ? vereiste vir die totstandkoming, dat die pandhouer in besit van die goedere moet wees.ü ü
* Geen formaliteite word vir die totstandkoming van pandreg gestel nie.
* Die ooreenkoms kan mondeling of skriftelik gesluit word.
* Lewering vind plaas wanneer die saak aan pandhouer oordra met die bedoeling dat die saak as sekuriteit sal dien.
* Lewering kan ook deur simboliese lewering geskied, soos waar die sleutel van ? pakhuis aan die pandhouer oorhandig word. 4x2=(8)

3.3.2
- ? Skriftelike dokument, **? verbandakte** ü ü
- Word deur ? verbanduitmaker opgestel.
- Dit bevat o.a.: eiendom onder verband, rente, terugbetaling van koopsom.
- Moet deur eienaar onderteken word.
- Registrateur onderteken en bekragtig met ampseël.
- Word geregistreer in kantore van registrateur van aktes.
- Binne twee maande ingedien word vir registrasie. 6x2=(12)

3.4
3.4.1
- Besondere soort verband op onroerende eiendom. ü ü
- Word gegee deur koper wat nie oor genoegsame kapitaal beskik nie.
- Aan verkoper wat geld voorskiet. 2x2=(4)

3.4.2
- Die vernaamste motief vir die voorskiet van geld is om rente te verdien. ü ü
- Die verbandakte bepaal hoeveel en wanneer betaalbaar.
- Hierdie bepalings mag nie teenstrydig met die wet wees nie. 2x2=(4)

3.5.1
* Vind plaas wanneer die verbandhouer eiendomsreg verkry. ü ü
* Bv. die persoon erf die eiendom.

3.5.2
* Verband verjaar na 30 jaar ü ü
* Pand verjaar na 6 maande.

3.5.3
* Word die saak gedeeltelik vernietig, bly dit voortbestaan op die deel wat onbeskadig oorgebly het. ü ü

3.5.4
* Die hoofskuld tesame met alle rentes daarop verskuldig. ü ü 4x2=(8)

[50]

VRAAG 4
MAATSKAPPYWET

4.1
* ? Maatskappy **met ? aandelekapitaal**; ü verkry sy kapitaal deur aandele ü uit te reik; kom in twee vorms voor, te wete, die publieke en die private maatskappy.

* ? Maatskappy **sonder aandelekapitaal**; ü verkry sy kapitaal deur ü skenkings; te wete ? maatskappy beperk deur garansie. 2x2=(4)

4.2
* Voorbereiding van die akte van oprigting en statuut ü ü
* Benoeming van direkteure
* Verkryging van kapitaal
* Uitreiking van prospektus, indien dit ? publieke maatskappy is
* Onderhandelings vir die verkryging van eiendom 4x2=(8)

4.3

4.3.1
- Die belangrikste dokument ü ü
- Tesame met die statuut vorm dit die konstitusie (grondwet) van die maatskappy. ü ü
- Dit is die dokument waarin die optrede van die maatskappy na buite bepaal word. 2x2=(4)

4.3.2
- Die maatskappy se huishoudelike aangeleenthede word in die statuut gereël. ü ü
- Dit reël dus die interne sake en bestuur van die maatskappy. 2x2=(4)

4.3.3
- ? Prospektus, kennisgewing, advertensie of ander uitnodiging ü ü
- wat aandele van ? maatskappy aan die publiek aanbied.
- Die doel met die uitreiking van ? prospektus is dus om kapitaal vir die maatskappy te bekom. 2x2=(4)

4.4

- Indien ? prospektus onware verklarings bevat om die publiek te mislei, sal die volgende persone aanspreeklik wees: ü ü
- Elke promotor, direkteur.
- Elke persoon wat die uitreiking van die prospektus gemagtig het.
- Elke deskundige wie se verslag by die prospektus ingesluit was.
- Persone wat skuldig is aan onware verklarings in die prospektus is siviel aanspreeklik.
- Persone wat aandele gekoop het, sal vergoeding ontvang vir verlies gely a.g.v. onware verklarings. 4x2=(8)

4.5

4.5.1

- Die slotwoord van die publieke maatskappy is "Beperk" ü ü
- Die naam mag nie dieselfde wees as die van ? reeds geregistreerde maatskappy nie. ü ü
- Registrateur kan weier om ? naam te registreer wat na sy oordeel bereken is om die publiek te mislei.
- Woorde soos Staat, Regering, slegs met toestemming van staatspresident.
- Woorde soos bank slegs met toestemming van Minister van Finansies.
- Naam moet uit minstens drie letters van alfabet bestaan.
- Woorde soos hotel, motel, moet betrekking hê tot die eiendom van verblyf. 5x2=(10)

4.5.2

- ? Maatskappy kan sy naam vrywillig deur middel van ? spesiale besluit verander. ü ü
- Die Registrateur kan ook ? maatskappy beveel om sy naam te verander. 2x2=(4)

4.6

* Aan al die registrasievereistes van die wet voldoen is; ü ü
* En dat die maatskappy behoorlik geregistreer is. 2x2=(4)

[50]

VRAAG 5
HUUR EN VERHUUR VAN ONROERENDE EIENDOM

5.1

- Die huurder word nie benadeel nie.
- Trustee die verhuurde eiendom per openbare veiling te koop aanbied
- Met behoud van die huurkontrak.
- Lang en korttermyn huurkontrak 3x2=(6)

5.2

* Die huurder kan die koste van die verhuurder verhaal (eis); **mits** hy die verhuurder van die gebreke kennis gegee het.
* Vermindering van huurgeld
* Die huurder mag die huurkontrak kanselleer, sonder om aanspreeklik te wees vir verdere huur. 3x2=(6)

5.3
5.3.1 Bewus moes wees van die gebrek ü ü
5.3.2 Verhuurder ü / huurder ü
5.3.3 Verbeuringsbeding ü ü
5.3.4 Skrif / registrasie ü ü – verly
5.3.5 Huurraad ü ü 5x2=(10)

5.4
5.4.1
* Waar die huurder op sy beurt die verhuurde perseel aan ? ander verhuur, het ? mens te doen met onderverhuring. ü ü
* ? Onderverhuringskontrak is ? gewone huurkontrak.
* Die regte en verpligtinge van die onderverhuurder en huurder is dus presies dieselfde as die wat uit ? gewone huurkontrak ontstaan. 2x2=(4)

5.4.2
* Tensy die partye anders ooreenkom, is die huurder geregtig om die huursaak onder te verhuur. ü ü
* **Plattelandse eiendomme** mag nie sonder die skriftelike toestemming van die verhuurder onderverhuur nie.
* Hy kan wel ? stedelike perseel sonder toestemming onderverhuur. 2x2=(4)

5.4.3
* Om sowel die regte as pligte oor te plaas, ü ü
* is die toestemming van al drie partye nodig,
* die verhuurder, huurder en nuwe huurder. 2x2=(4)

5.5
- Die huur stiptelik betaal. ü ü
- Die eiendom behoorlik gebruik.
- Die eiendom aan die verhuurder teruggee wanneer die huur kontrak verval. 3x2=(6)

5.6
- Deur tydsverloop bv. een jaar ü ü
- Deur kennisgewing deur partye, bv ? maand vir ? jaarkontrak
- Wedersydse ooreenkoms tussen huurder en verhuurder.
- Deur samesmelting van huurder en verhuurder, erf die eiendom
- Insolvensie van **huurder**
- Vernietiging van gehuurde eiendom, brand.
- Deur kansellasie deur partye
- Deur dood indien vooraf in die kontrak ooreengekom 5x2=(10)

[50]

VRAAG 6
AGENTSKAP / VERHANDELBARE DOKUMENTE

6.1
- Uitdruklike ooreenkoms ü
- Gedrag (estoppel)
- Bekragtiging
- Regswerking 4x1=(4)

6.2
* Dit bring mee dat ? agent te alle tye in die uitsluitlike belang van sy prinsipaal moet optree. ü ü
* ? Agent mag nie so optree dat sy eie persoonlike belang met die prinsipaal bots nie.
* ? Agent mag geen geheime winste uit die uitvoering van sy volmag maak nie.
* Word winste wel gemaak sonder die kennis van die prinsipaal moet die wins aan die prinsipaal oorhandig word.
* ? Agent mag nie omkoopgeld in die uitvoering van sy opdrag aanvaar nie.
* ? Agent mag nie geheime inligting wat hy bekom het, aan derdes openbaar nie.
* Die agent moet sy eiendom apart hou van die van sy prinsipaal. 5x2=(10)

6.3
6.3.1
* Is ? persoon wat uit sy eie sonder opdrag, namens ? afwesige persoon optree, ü ü
* met die doel om daardie persoon se sake of eiendom teen beskadiging of vernietiging te red. 2x2=(4)

6.3.2
* Die negotiorum gestor kan geen vergoeding (kommissie) vir sy dienste vra nie. ü ü
* Hy kan slegs terugbetaling van sy werklike onkoste eis. 2x2=(4)

6.3.3
- Huis / motor van ? afwesige eienaar red teen beskadiging
- Spoornet verskaf water, voer aan lewende hawe. ü ü 1x2=(2)

6.4
- Prinsipaal moet aan die agent die beloofde vergoeding volgens ooreenkoms of deur gewoonte betaal. ü ü
- Agent is geregtig op ? redelike vergoeding vir sy dienste.
- Hy is geregtig op vergoeding slegs indien hy sy opdrag uitgevoer het.
- Die prinsipaal is verplig om sy vergoeding te betaal, selfs in gevalle waar hy geen voordeel uit die kontrak behaal het.
- In die geval van eiendomsagente is hy vir kommissie aanspreeklik slegs wanneer ? bepaalde gebeurtenis plaasvind.
- As hy ? moontlike koper bekend stel en dit lei tot die ooreenkoms, word dit beskou asof hy sy opdrag uitgevoer het.
- Doyle vs. Gibbon. 5x2=(10)

6.5
* ? Algemene kruising bestaan ü uit een van die volgende byvoegings op die voorkant van ? tjek: ü ü
    - Twee parallelle dwarslyne alleen

* ? Besondere kruising bestaan ü uit die toevoeging van die naam van die bank op die voorkant van ? tjek ü ü
    - met of sonder die woorde “nie verhandelbaar nie”. 2x3=(6)
      Moet by ? spesifieke bank betaal word

6.6

* Die verhouding tussen die bank en kliënt kan as ? skuldeiser-skuldenaar verhouding beskryf word. ü ü
* Indien die bank oortrokke fasiliteite aan die kliënt toestaan en die kliënt daaroor beskik deur middel van tjeks, is die bank die skuldeiser en die kliënt die skuldenaar.
* Die bank onderneem om alle tjeks wat op sy kliënt se rekening inbetaal word, namens die kliënt in te vorder.
* Gebaseer op dienslewering en wedersydse vertroue.
* Indien die tjek gesteel is, is die risiko die van die kliënt.
* Indien die tjek vervals is, is die risiko die van die bank. 5x2=(10)

[50]

VRAAG 7
BESLOTE KORPORASIE / RETENSIEREG

7.1

* ? Samewerkingsooreenkoms behoort gebruik te word om die onderlinge verhoudinge tussen lede te reël ü ü
* Die Beslote Korporasie bied beperkte bespreeklikheid aan lede.
* Maar lede kan in sekere gevalle afsonderlik en gesamentlik aanspreeklik gehou word vir skulde van die BK.
* Elke lid moet verhoed dat daar ? botsing tussen persoonlike belange en die van die BK ontstaan.
* Hy mag ook nie met die BK om besigheid meeding nie.
* Elke lid van die BK moet eerlik en in goeie trou optree
* Enige lid wie optrede die vertrouensverhouding verbreek, sal aanspreeklik wees vir enige verlies deur die BK gely. 5x2=(10)

7.2

7.2.1 Stigtingsverklaring ü ü

7.2.2 1 en 10 ü ü

7.2.3 Samewerkingsooreenkoms ü ü 3x2=(6)

7.3

- Deregistrasie ü
  * Registrateur gronde het om te glo dat ü ü
  * Nie besigheid bedryf of nie in werking is nie.
  * geskrewe verklaring van lede nie meer besigheid doen nie.
- Likwidasieü
  * Verkoop van bates op ? veiling ü ü
  * Met die doel om skuldeisers te betaal. 2x5=(10)

7.4

7.4.1

- Dit moet geregtelike besit wees ü
  * Die bedoeling om die eiendom tot eie voordeel te hou. ü ü
  * Fisiese beheer daaroor te hê.
- Dit moet ononderbroke besit wees.
  * Doen hy vrywillig afstand van die eiendom verloor hy sy retensiereg. 2x3=(6)

7.4.2
- As die saak op ? ongeoorloofde wyse bv. diefstal uit sy besit geneem is, verloor hy nie sy reg nie. ü ü
- Verloor nie sy reg as die saak aan die insolvent se kurator gegee word. 2x2=(4)

7.4.3
* ? Bou-aannemer wat ? voltooide gebou toesluit en die sleutel hou, het beheer oor die gebou in aanbou. ü ü
* Vir die bou-aannemer is dit noodsaaklik dat hy voortdurende beheer uitoefen oor die gebou in aanbou.
* Sy werksmense se teenwoordigheid elke dag is genoegsame bewys van sy besit.
* As die werk vir ? tyd gestaak word, moet dit omhein word,
* Want ? kennisgewing dat oortreders vervolg sal word, is nie voldoende nie. 3x2=(6)

7.5
7.5.1 Skuldenaar en skuldeiser-retensiereg ü ü
7.5.2 Verbeteringsretensiereg
7.5.3 Bergingsretensiereg
7.5.4 Skuldenaar en skuleiser-retensiereg 4x2=(8)

[50]

VRAAG 8
BORGSKAP / VENNOOTSKAP / TESTAMENT

8.1

- Die bestaan van borgstelling is dat daar ? geldige hoofskuld moet bestaan. ü ü
- Die borg se verpligting is bykomstig.
- Indien die hoofskuld dus verval, sal die borgstelling ook
- Die borg **vervang** nie die aanspreeklikheid van die skuldenaar nie maar **versterk** dit net.
- Die hoofskuld hoef egter nie reeds by die sluiting van die borgkontrak te bestaan nie.
- Dit kan later tot stand kom, bv. om borg te staan vir eerlikheid en gedrag.
- Die borg sal wel vir minder as hoofskuld aanspreeklik kan wees. 5x2=(10)

8.2
* Voorreg van uitwinning / uitskudding ü ü
* Voorreg van skuldverdeling / skuldsplitsing
* Voorreg van voorreg van aksie (of Latyn) 3x2=(6)

8.3
- Hoofskuld uitgewis word deur betaling, verjaring, ens. ü ü
- Verstryking van die tydperk.
- Die reg voorbehou om d.m.v. kennisgewing borgskap te beëindig.
- Skuldenaar betaling aanbied, skuldeiser weier, daarna raak hy insolvent. 4x2=(8)

8.4
* Die reg op ? aandeel in die wins ü ü
* Die reg op beheer
* Die reg op vergoeding
* Die reg op verdeling van bates by ontbinding
* Die reg op insae in die boeke 4x2=(8)

8.5
- Deur voltooiing van werk ü ü
- Deur verstryking van tydperk
- Sekwestrasie van partye
- Wedersydse ooreenkoms
- Uittrede of toetrede van vennoot
- Op bevel van hof:
* Verdwyning en langdurige afwesigheid van vennoot.
* Ongeskiktheid a.g.v. langdurige siekte.
* Kranksinnigverkaring van vennoot.
* Onmoontlikheid van samewerking a.g.v. rusies
* Geen moontlikheid van wins. 5x2=(10)

8.6
- ? Getuie van die testament en sy gade. ü ü
- Benoemde van die testament en sy gade.
- Begunstigdes van die getuies en hulle gades.
- Die bloedhand. 3x2=(6)

8.7
- Vernietiging van bestaande testament, bv. opskeur, verbrand. ü ü
- By wyse van ? latere testament ü
- of kodisil ü 2x1=(2)

[50]

VRAAG 9
INSOLVENSIE

9.1
9.1.1
- Die skuldenaar is insolvent of pleeg ? daad van insolvensie. ü ü
- Die skuldeisers wat die versoek voorlê se eis is bewys.
- Dit sal tot voordeel van die skuldeisers wees. 3x2=(6)

9.1.2
- Die **bevel nisi** moet ooreenkomstig die hofreëls op die skuldenaar bedien word. 2x2=(4)
- Hierdeur word die skuldenaar aangesê om op ? gegewe dag in die hof te verskyn ü ü
- redes aan te gee waarom sy boedel nie finaal gesekwestreer moet word nie.

9.1.3

- Artikel 16 van die wet maak daarvoor voorsiening dat die skuldenaar kennis van die finale bevel moet kry. ü ü
- Ingevolge Artikel 17 moet die griffier afskrifte van ? sekwestrasie-bevel aan:
  - die meester,
  - adjunk-balju in elke distrik waar die insolvent woon of besigheid dryf.
  - elke amptenaar wat goedere van die insolvent in sy beslag het,
  - elke Registrateur van Aktes
  - elke persoon in beheer van ? skeepsregister stuur.
- Meester moet ook kennis gee daarvan in die staatskoerant. 5x2=(10)

9.2

* Artikel 21 van die Insolvensiewet bepaal dat ook die boedel van die insolvent se eggenoot in die meester vestig totdat ? kurator aangestel word. ü ü
* Die doel met hierdie bepaling is om te voorkom dat die skuldenaar sy bates voor sekwestrasie aan sy eggenoot oordra.
* Die solvente eggenoot kan by die hof aansoek doen om vrystelling van oorgang van die bates indien bewys dat:
  - Hy/sy afgesonder van die insolvent handel dryf.
  - Hy/sy ernstig benadeel sal word as die goed oorgaan.
  - Hy/sy bereid en in staat is om reëlings te tref ter beveiliging van die belange van die insolvente boedel.
* Die solvente eggenoot kan vrygawe van die goed eis deur bewys aan die kurator voor te lê dat:
  * Die goed onmiddellik voor huweliksluiting aan hom/haar behoort het.
  * Die goedere kragtens ? huweliksvoorwaardekontrak verkry is.
  * Dit ? beskermde polis kragtens die Versekeringswet is.
  * Dit gedurende die huwelik verkry is kragtens ? titel wat teenoor die insolvent se skuldeisers regsgeldig is. 6x2=(12)

9.3

9.3.1 Meester ü ü
9.3.2 Eerste byeenkoms ü ü
9.3.3 Staatskoerant
9.3.4 Waarde van vorderings
9.3.5 Sertifikaat van aanstelling 5x2=(10)

9.4.1 Om binne ? genoemde termyn, hulle skulde te betaal ü ü
9.4.2 Op die naam van die insolvente boedel ü ü
9.4.3 Tweede ü ü
9.4.4 Likwidasierekening ü ü
Distribusierekening ü ü 5x2=(10)

[50]

TOTAAL: 300